

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปมากจากสังคมชนบทที่เติบโตเป็นสังคมเมืองขึ้น จากสังคมที่มีการแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ ชุมชนล่มสลายไปมาก คือ คนแก่เฒ่าบ้าน หนุ่มสาวเข้าเมือง เศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากการประกอบอาชีพเป็นการประกอบธุรกิจเพื่อส่งออกแข่งขันกันระดับโลก อาชีพแตกต่างกันตามความเจริญแห่งยุคและมีผลกระทบต่อระบบวิถีชีวิตของผู้คนในระดับต่างๆ เป็นจำนวนมาก ข่าวดารข้อมูลเป็นตัวเชื่อมเศรษฐกิจไว้ด้วยกันทั่วโลก ส่งผลให้การเมืองและภาคสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ต่างพยายามที่จะปรับตัวตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก จนละเลยสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัว ซึ่งเป็นคุณค่าที่มีอยู่ภายในตัวของตนเอง เช่น คุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงามของคนที่ดีควรประพฤติและปฏิบัติ^๑

การพัฒนาใดๆ ก็ตามถ้าบุคคลขาดการพัฒนาคุณภาพที่มีอยู่ภายในให้ดีขึ้นมาก่อนแล้ว การพัฒนานั้นจะไม่เป็นการพัฒนาที่สมบูรณ์ขึ้นมาได้ เพราะบุคคลต่างๆ เป็นสิ่งที่มีชีวิต และชีวิตประกอบไปด้วยกายและใจ หากมุ่งแต่การพัฒนาเพียงแต่ภายนอกอย่างเดียวแล้ว “ใจ” ที่เป็นต้นเหตุแห่งดี หรือชั่ว หรือเป็นประตูแห่งการนำเข้าสิ่งที่ดีหรือสิ่งที่ไม่ดีทั้งปวง ถ้าไม่ได้รับการฝึกฝนและมีการพัฒนาที่ดี แม้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีก็ไม่อาจที่จะพัฒนาไปในทิศทางที่ดีได้ ดังนั้น “จริยธรรม” ที่หมายถึงข้อที่ควรประพฤติและข้อที่ควรประพฤติอันดีงามของเรา ตั้งแต่เกิดจนถึงวันตาย จึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญมากของชีวิต โดยเฉพาะชีวิตที่อยู่ในวัยการศึกษาเล่าเรียนของเด็กและเยาวชนในสมัยปัจจุบัน การพัฒนาด้านจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่ควรแก่การนำไปพัฒนาเด็กนักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีอยู่ทั่วไปในปัจจุบันนี้^๒

^๑ดวงเดือน พันธุมนาวิน, “จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน”, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๓), หน้า ๑.

^๒ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ, “วินัยกับการพัฒนาเด็ก : การพัฒนาคุณภาพชีวิต”, (กรุงเทพมหานคร : สกว.การพิมพ์, ๒๕๓๒), หน้า ๑๖.

ในการพัฒนาจิตใจ เพื่อให้รู้ถึงความดีความชั่ว เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและอยู่คู่กับมนุษย์มาทุกยุคทุกสมัย เพราะถ้าคนเราถึงแม้ว่าจะมีความรู้ดี มีชาติตระกูลดี ถ้ามีจริยธรรมที่ไม่ดี ก็อาจจะกลายเป็นคนชั่วได้ เพราะพฤติกรรมที่ขาดจริยธรรมที่ดั่งมำกักบอยู่ เช่น การใช้กาย วาจา และใจไปในทางที่เป็นทุจริตต่างๆ ได้แก่ การกล่าวคำเท็จ การกล่าวคำหยาบ การกล่าวคำที่ส่อเสียดผู้อื่น การกล่าวคำเพื่อเจ้อ ไร้สาระ การเบียดเบียนฉกฉวยเอาทรัพย์สินของผู้อื่น และมีการเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมโดยรวมของมนุษย์เราทั้งสิ้น^๐

ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนจึงเป็นการสกัดกั้นหนทางแห่งความเลวร้ายต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นของบุคคล หรือสังคมโดยรวมได้อีกวิธีหนึ่ง เพราะการฝึกในด้านจริยธรรมที่ดีแก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย ย่อมเป็นที่คาดหวังได้ว่า สังคมภายในอนาคตภายภาคหน้านั้น ย่อมจะเป็นสังคมที่ดี และมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง เพราะทุกคนในสังคมมีรากฐานทางด้านจริยธรรมที่ดีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ “จริยธรรม ” จึงมีความสำคัญทั้งในระดับต่อตนเองและต่อผู้อื่น คือสังคมโดยรวมด้วย และทุกยุคทุกสมัย ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวมาแล้วนี้โดยตลอดเพราะความเจริญของสังคมมนุษย์ ถ้าปราศจากจริยธรรมที่มนุษย์ควรประพฤติปฏิบัติเสียแล้ว ความเป็นมนุษย์จะไม่มี ความหมาย มนุษย์ ก็จะเป็นเพียงสัญลักษณ์ของสิ่งมีชีวิตอย่างหนึ่งโดยทั่วไปที่ไม่แตกต่างจากสัตว์เดรัจฉานอื่นๆ เช่น สัตว์ชาติญาณในการล่าเหยื่อและสัตว์ชาติญาณในการมีชีวิตอยู่เพื่อการดำรงเผ่าพันธุ์ของตนเอง ฯลฯ

ความสำคัญต่างๆ ด้านจริยธรรมของเด็กหรือผู้ที่อยู่ในวัยกำลังเรียนดังกล่าวมาแล้วนี้เป็นเรื่องที่นักเรียนควรต้องประพฤติปฏิบัติ เป็นหลักการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเจริญ หรือเป็นหลักของการปฏิบัติของทุกๆ คน ซึ่งเมื่อกล่าวโดยหลักการใหญ่ๆ แล้วได้แก่ หลักข้อปฏิบัติอันควรประพฤติของชาวพุทธศาสนา เช่น เบญจศีลและเบญจธรรม กุศลกรรมบถ ๑๐ และอริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ เป็นต้น หลักจริยธรรมดังกล่าวนี้ เป็นหลักปฏิบัติที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็กนักเรียนที่กำลังอยู่ในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน เพราะในวัยดังกล่าวนี้ เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญมากของชีวิตและอยู่ในวัยคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ หากทำให้เด็กเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญได้ด้วยใจจริงแล้ว หนทางในอนาคตข้างหน้าของเด็ก ย่อมเป็นที่คาดหวังได้ว่าจะต้องเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตที่ดี และมีส่วนทำให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาได้^๐

^๐ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗.

^๐ สำรัง บุญเรืองรัตน์, “การประเมินผลจริยศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม ”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๑๓.

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจต้องการจะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และแนวทางแก้ไขปัญหาหรือข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านจริยธรรมของนักเรียน เพื่อพัฒนาสังคมประเทศชาติให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาปัจจัยที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนด้านจริยธรรมในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจหลักจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร ซึ่งจำแนกเป็น ๕ ด้าน คือ ๑). ความมีวินัย ๒) ความรับผิดชอบ ๓) ความซื่อสัตย์สุจริต ๔) ความเมตตากรุณา ๕) การปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ (ชั้นมัธยมศึกษาที่ ๑-๓) และช่วงชั้นที่ ๔ (ชั้นมัธยมศึกษาที่ ๔-๖) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๓,๖๓๕ คน

กลุ่มตัวอย่าง โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan แล้วนำมาเทียบสัดส่วนกับจำนวนประชากรของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๖๓๗ คน

๑.๔ สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่มี อายุต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

นักเรียนที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ต่างกันมีผลต่อความมีจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน สวนกุหลาบวิทยาลัยที่แตกต่างกัน

อาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีผลต่อความมีจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน สวนกุหลาบวิทยาลัยที่แตกต่างกัน

๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะ ที่ใช้ในการวิจัย

ปัจจัย หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริม และเอื้ออำนวยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ดี เช่น สื่อ สถานที่เรียน บรรยาย เวลาเรียน ความพร้อมของครู

จริยธรรม หมายถึง การประพฤติตนไม่ว่าจะเป็นโดยทางกาย วาจา ใจ การปรับ พฤติกรรมให้เข้ากับเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้อง หรือ ดีงาม ที่สังคมยอมรับ ยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ ซึ่งเป็นหลักธรรมของพระพุทธเจ้านั่นเอง เป็นการมองถึงธรรมะ ในด้านการแสดงออก เป็นความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี เป็นเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติ ในสังคม ซึ่งบุคคลพัฒนาขึ้น จนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินผล ของการกระทำนั้นว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือผิด

ความมีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามวิธีการ กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับ ของตนเองและสังคม

ความรับผิดชอบ หมายถึง การเอาใจใส่ในการทำงาน ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ยอมรับผลการกระทำ และพยายามปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น

ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งทางกาย วาจาใจทั้งต่อ ตนเองและผู้อื่น

ความเมตตากรุณา หมายถึง การแสดงออกถึงการมีน้ำใจ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

การปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง การกระทำเพื่อคนอื่นหรือส่วนรวม ช่วยเอาใจใส่เป็นธุระในงานส่วนรวมเสมอเมื่อมีเหตุจำเป็น ไม่นิ่งดูเฉยและไม่หวังผลตอบแทน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในช่วงชั้นที่ ๓ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓) และช่วงชั้นที่ ๔ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๒

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๖.๑ ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความมีจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๒ ทำให้ทราบแนวทางการนำหลักจริยธรรมไปใช้แก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๓ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อความมีจริยธรรมของนักเรียน